

Regeringens proposition

1977/78: 38

om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, m. m.;

beslutad den 3 november 1977.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har upptagits i bifogade utdrag av regeringsprotokoll.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

SVEN ROMANUS

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen läggs fram förslag till de ändringar i sekretesslagen som behövs för att lagen fram till dess den kan ersättas med en helt ny sekretesslag skall stå i överensstämmelse med de nya regler i tryckfrihetsförordningen om allmänna handlingars offentlighet som kommer att träda i kraft den 1 januari 1978. Till nyheterna hör att en enhetlig besvärsgång införs för ärenden som gäller utlämnande av allmänna handlingar på så sätt att kammarrätterna i regel blir andra instans. I sammanhanget föreslås också ändringar i vissa andra lagar som innehåller sekretessregler.

Vidare föreslås några ändringar i sekretesslagen som saknar samband med grundlagsändringarna. Dessa förslag avser en förstärkning av sekretessskyddet på vissa områden, t. ex. för statistiskt material. Å andra sidan föreslås att de regler som medger sekretess i planärenden och angående förmögenhetslängd skall upphävas.

Propositionen innehåller också ett förslag till lag som anger i vilka fall en föreskrift om tystnadsplikt skall bryta genom den s. k. meddelarfriheten, dvs. gälla också i fråga om meddelanden för offentliggörande i tryckt eller därmed jämställd skrift. I likhet med ändringarna i sekretesslagen skall den föreslagna lagen gälla bara under en kortare övergångstid. Avsikten är att den därefter skall ersättas med en reglering som skall samordnas med sekretessreglerna i den nya sekretesslagen.

1 Förslag till Lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.¹

dels att 8 och 35 a §§ skall upphöra att gälla,

dels att 1, 3–6, 9, 11–13, 16, 17, 24, 31, 33–35, 36, 37 och 43 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas fyra nya paragrafer, 16 a och 40 a–c §§, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Protokoll i regeringsärenden, vilka angå rikets förhållande till främmande makt eller vilka gälla försvarsmakten och avgöras av departementschef, må icke utan regeringens tillstånd utlämnas tidigare än femtio år efter protokollets datum.

Andra protokoll i regeringsärenden än i första stycket sägs må ej *utan regeringens tillstånd* utlämnas tidigare än två år efter protokollets datum; *regeringen obetaget att förordna, att sådant protokoll ej må utlämnas förrän viss längre tid, högst femtio år, förflutit från dess datum.*

Andra protokoll i regeringsärenden än i första stycket sägs må ej utlämnas tidigare än två år *eller den längre tid som regeringen kan besluta, dock högst femtio år,* efter protokollets datum, *om det kan antagas att protokollets offentliggörande skulle medföra skada eller men för något av de intressen som angivas i 2 kap. 2 § första stycket tryckfrihetsförordningen. Regeringen kan för särskilt fall besluta om utlämnande av protokoll som nu sagts.*

Vad i 2–36 §§ stadgas om handlingars hemlighållande har ej avseende å ovan omnämnda protokoll.

3 §

Handlingar i ärenden vilka angå rikets förhållande till främmande makt må allenast i de fall och i den ordning regeringen bestämmer utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum.

Handlingar i ärenden, vilka, utan att vara av beskaffenhet som i första stycket sägs, angå svensk myndig-

Handlingar i ärenden, vilka, utan att vara av beskaffenhet som i första stycket sägs, angå svensk myndig-

¹ Lagen omtryckt 1976:611.

Nuvarande lydelse

hets förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest röra främmande makt eller dess förhållanden, må ej *utan tillstånd av den myndighet som handlägger ärendet* utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum, med mindre det är uppenbart att handlingens innehållande icke påkallas av hänsyn till rikets säkerhet eller av internationella hänsyn.

Föreslagen lydelse

hets förbindelser med främmande makts myndigheter eller undersåtar eller eljest röra främmande makt eller dess förhållanden, må ej utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum, med mindre det är uppenbart att handlingens innehållande icke påkallas av hänsyn till rikets säkerhet eller av internationella hänsyn.

4 §

Beträffande handlingar, som röra krigsmaktens mobilisering, sammandragning eller verksamhet under krigstid eller vid krigsfara, dess mobiliseringsförråd och mobiliseringsutrustning, rikets fästningsverk och övriga fasta försvarsanstalter, örlogsstationer samt för krigsmakten avsedda varv och fartyg, militära flygstationer samt för krigsmakten avsedda flygverkstäder och luftfartyg, militära positioner och minförsvar, annan för krigsbruk avsedd materiels tekniska byggnad och beskaffenhet, för militärt ändamål avsedda kommunikations- och förbindelseleder, experiment och uppfinningar eller ock civilförsvarets eller det psykologiska försvarets planläggning, äger regeringen, såframt handlingarnas offentliggörande kan skada rikets försvar eller eljest medföra våda för dess säkerhet, förordna, att de ej må utlämnas förrän viss tid från handlingens datum förflutit, dock högst femtio år, där ej särskilda förhållanden påkalla hemlighållande under längre tid.

I fråga om handlingar rörande den allmänna ekonomiska försvarsberedskapen så ock beträffande handlingar, vilka röra produktion, handel, bankrörelse, försäkringsrörelse, transportverksamhet eller näringslivet i övrigt under krig, krigsfara eller andra utomordentliga, av krig föranledda förhållanden, äger regeringen, såframt handlingarnas offentliggörande kan skada rikets försvar, folkhushållningen eller näringslivets behöriga fortgång eller eljest medföra våda för rikets säkerhet, förordna, att de ej må utlämnas förrän viss tid, högst femtio år, förflutit från handlingens datum.

Med avseende å handlingar rörande signalskydds tjänsten inom totalförsvaret äger regeringen, såframt handlingarnas offentliggörande kan skada rikets försvar, folkhushållningen eller näringslivets behöriga fortgång eller eljest medföra våda för rikets säkerhet, meddela förordnande, som i första stycket sägs.

Vid tillämpningen av sekretessbestämmelse som meddelats med stöd av denna paragraf ankommer prövningen

Nuvarande lydelse

Dagbok förd på fartyg som äges eller nyttjas av staten eller av kommun får, såvitt angår sammanstötning med annat fartyg, till vars dagbok motsvarande tillgång icke finnes, ej utan tillstånd av myndighet under vars förvaltning fartyget hör utlämnas förrän sjöförklaring eller undersökning enligt 314 § sjölagen hålles offentligt eller talan väckts på grund av sammanstötningen, eller fem år förflutit från det sammanstötningen ägde rum. Detsamma gäller på fartyget upprättad handling, som enligt sjölagen jämföras med dagbok i fråga om rätten att taga del därav.

Handlingar i ärende angående sjöförklaring med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg få, om sjöförklaringen icke hålles offentligt, ej utan redarens samtycke utlämnas förrän motsvarande utredning beträffande det andra fartyget blivit tillgänglig för den som vill taga del därav eller fem år förflutit från det sammanstötningen ägde rum. Detsamma gäller i fråga om handlingar, som med anledning av fartygs sammanstötning med annat fartyg inkommit till sjöfartsverket eller upprättats där.

Bestämmelserna i andra stycket äga motsvarande tillämpning när utredning verkställs av särskild undersökningskommission enligt 314 § sjölagen eller, beträffande fartyg som äges eller nyttjas av staten, av myndighet under vars förvaltning fartyget hör.

Föreslagen lydelse

av begäran att få taga del av sådan av statens lantmäteriverk eller sjöfartsverket upprättad handling, som innehåller kart- eller flygbildmaterial angående anläggning av betydelse för totalförsvaret eller data ur verkets geodetiska arkiv, på det verk som upprättat handlingen.

5 §

Dagbok förd på fartyg som äges eller nyttjas av staten eller av kommun får, såvitt angår sammanstötning med annat fartyg, till vars dagbok motsvarande tillgång icke finnes, ej utlämnas förrän sjöförklaring eller undersökning enligt 314 § sjölagen hålles offentligt eller talan väckts på grund av sammanstötningen, eller fem år förflutit från det sammanstötningen ägde rum, om det kan antagas att dagbokens offentliggörande skulle försämra det allmännas ställning i tvist på grund av sammanstötningen. Detsamma gäller på fartyget upprättad handling, som enligt sjölagen jämföras med dagbok i fråga om rätten att taga del därav.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 §

Handlingar som upprättats eller anskaffats för myndighets räkning till utredning i någon dess rättstvist eller i statligt eller kommunalt företags rättstvist må ej *utan myndighetens tillstånd* utlämnas förrän saken blivit slutligen avgjord eller tjugu år förflutit från handlingens datum.

Handlingar som upprättats eller anskaffats för myndighets räkning till utredning i någon dess rättstvist eller i statligt eller kommunalt företags rättstvist må ej utlämnas förrän saken blivit slutligen avgjord eller tjugu år förflutit från handlingens datum, *om det kan antagas att handlingarnas offentliggörande skulle försämra det allmännas eller företagets ställning som part.*

9 §

Handlingar innefattande redogörelse för utredningar, experiment eller prov av naturvetenskaplig eller teknisk art, som myndighet låtit verkställa för det allmännas räkning, må ej *utan myndighetens tillstånd* utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum.

Handlingar innefattande redogörelse för utredningar, experiment eller prov av naturvetenskaplig eller teknisk art, som myndighet låtit verkställa för det allmännas räkning, må ej utlämnas tidigare än tjugu år efter handlingens datum, *om det kan antagas att handlingarnas offentliggörande skulle medföra skada för det allmänna.*

11 §

Uppgifter och anteckningar, vilka tillförts register som avses i lagen om allmänt kriminalregister eller lagen om polisregister m. m., må ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än där sägs.

Har uppgift om brott eller om den som misstänkts, åtalats eller dömts för brott lämnats till rikspolisstyrelsen för databehandling inom rättsväsendets informationssystem, må, om ej annat följer av första stycket, uppgiften ej utlämnas från rikspolisstyrelsen *i annat fall eller annan ordning än regeringen bestämmer.*

Har uppgift om brott eller om den som misstänkts, åtalats eller dömts för brott lämnats till rikspolisstyrelsen för databehandling inom rättsväsendets informationssystem, må, om ej annat följer av första stycket, uppgiften ej utlämnas från rikspolisstyrelsen, *såvida det ej är uppenbart att utlämnandet ej kommer att missbrukas till men för enskild. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.*

Utslag eller underrättelser, avse-

Utslag eller underrättelser, avse-

Nuvarande lydelse

ende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka enligt överenskommelse med främmande makt överlämnats till svensk myndighet, så ock därom förda anteckningar, må ej utlämnas *i annat fall eller annan ordning än regeringen bestämmer.*

Föreslagen lydelse

ende svensk undersåte i utlandet ådömt straff, vilka enligt överenskommelse med främmande makt överlämnats till svensk myndighet, så ock därom förda anteckningar, må ej utlämnas, *såvida det ej är uppenbart att utlämnandet ej kommer att missbrukas till men för enskild. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.*

Vad i tredje stycket sägs gälle ock om uppgifter och anteckningar, tillhörande hos riksskatteverket fört straffregister rörande fylleri och vissa andra brott, belastningsuppgifter som tillförts körkortsregistret, ävensom särskilt register som hos myndighet föres angående straff och tillrättavisningar som ådömts eller tilldelats underlydande personal.

12 §

Hos myndighet vid *fångvårdsanstalt* eller arbetsanstalt upprättade handlingar rörande i anstalten intagen person må ej *i andra fall eller annan ordning än regeringen bestämmer* utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras datum.

Hos myndighet vid *kriminalvårdsanstalt*, *allmänt häkte* eller arbetsanstalt upprättade handlingar rörande i anstalten intagen person må ej utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras datum, *såvida det ej är uppenbart att utlämnandet ej kommer att missbrukas till men för enskild. Fråga om utlämnande prövas av kriminalvårdsstyrelsen. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.*

Detsamma gäller handlingar, vilka upprättats av befattningshavare inom skyddskonsulentorganisationen eller annan som fullgör skyddskonsulents uppgifter eller av övervakare eller den som anlitats såsom biträde vid övervakning, i den mån handlingarna röra personer som ställts under övervakning efter dom å fängelse, skyddstillsyn, ungdomsfängelse, internering eller intagning i arbetsanstalt.

Kriminalvårdsnämnden, ungdomsfängelsenämnden och interneringsnämnden samt övervakningsnämnd må förordna, att vad nu föreskrivits skall äga tillämpning även beträffande viss hos nämnden upprättad handling rörande person som är intagen i anstalt

Hos kriminalvårdsnämnden, ungdomsfängelsenämnden, interneringsnämnden eller övervakningsnämnd upprättade handlingar rörande person som är intagen i anstalt eller ställd under övervakning må ej utlämnas tidigare än sjuttio år efter deras

Nuvarande lydelse

eller ställd under övervakning. Sådant förordnande må dock ej avse nämnedens beslut, som utfärdats särskilt eller upptagits i protokoll.

Har uppgifter om den som häktats eller dömts för brott eller beträffande vilken förordnats om intagning i arbetsanstalt tillförts av kriminalvårdsstyrelsen fört register inom rättsväsendets informationssystem, må uppgifterna ej utlämnas i annat fall eller annan ordning än regeringen bestämmer.

Föreslagen lydelse

datum, om det kan antagas att handlingarnas offentliggörande skulle medföra men för den som berörs eller någon honom närstående. Vad nu sagts gäller ej i fråga om beslut som utfärdats särskilt eller upptagits i protokoll.

Har uppgifter om den som häktats eller dömts för brott eller beträffande vilken förordnats om intagning i arbetsanstalt tillförts av kriminalvårdsstyrelsen fört register inom rättsväsendets informationssystem, må uppgifterna ej utlämnas, såvida det ej är uppenbart att utlämnandet ej kommer att missbrukas till men för enskild. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

12 a §

Handlingar rörande säkerhets- och bevakningsåtgärder med avseende på byggnader och lokaler, som användes i verksamhet för vilken myndighet svarar, må ej utan myndighetens tillstånd utlämnas tidigare än sjuttio år från deras datum, såvida skäligen kan befaras att handlingarnas offentliggörande skulle motverka syftet med åtgärderna.

Handlingar rörande säkerhets- och bevakningsåtgärder med avseende på byggnader och lokaler, som användes i verksamhet för vilken myndighet svarar, må ej utlämnas tidigare än sjuttio år från deras datum, såvida skäligen kan befaras att handlingarnas offentliggörande skulle motverka syftet med åtgärderna.

13 §

Anteckningar i kyrkoböcker, folkregister och mantalsböcker ävensom handlingar, vilka eljest röra kyrko- eller folkbokföringen, själavården eller kyrkotukten, må i den mån de innehålla upplysning om enskilds personliga förhållanden, icke utan hans samtycke till annan utlämnas förrän sjuttio år förflutit från anteckningens eller handlingens datum, såvida icke, med hänsyn till det ändamål för vilket utlämnande åstundas och omständigheterna i övrigt trygghet kan anses vara för handen, att det ej kommer att missbrukas till skada eller förklenande för den enskilde som avses eller för hans nära anhöriga. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Personuppgift, som ingår i sådant personregister som avses i datalagen

Personuppgift, som ingår i sådant personregister som avses i datalagen

Nuvarande lydelse

(1973:289), må ej utlämnas, om det finnes anledning antaga att uppgiften skall användas för automatisk databehandling i strid med datalagen. Finnes anledning antaga att personuppgift som nyss nämnts skall användas för automatisk databehandling i utlandet, må uppgiften utlämnas endast *efter medgivande av datainspektionen. Sådant medgivande må lämnas endast om det kan antagas att utlämnandet av uppgiften icke kommer att medföra otillbörligt intrång i personlig integritet.*

Föreslagen lydelse

(1973:289), må ej utlämnas, om det finnes anledning att antaga att uppgiften skall användas för automatisk databehandling i strid med datalagen. Finnes anledning antaga att personuppgift som nyss nämnts skall användas för automatisk databehandling i utlandet, må uppgiften utlämnas endast om det kan antagas att utlämnandet icke kommer att medföra otillbörligt intrång i personlig integritet. *Vid tillämpningen av sistnämnda bestämmelse ankommer det på datainspektionen att pröva fråga om utlämnande.*

16 §

För statlig eller kommunal statistik lämnade uppgifter och myndighets bearbetningar därav *må, såframt de* avse enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter, *vilka äro angivna med namn eller annan identitetsbeteckning,* icke utlämnas förrän tjugu år från uppgiftens datum förflutit, därest ej den som däri avses samtycker till ett tidigare utlämnande, eller ock, med hänsyn till uppgiftens eller bearbetningens natur eller det ändamål för vilket den åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att utlämnandet ej kommer att missbrukas till hans skada.

Av myndighet eller enskild för statlig eller kommunal statistik lämnade uppgifter och myndighets bearbetningar därav, *vilka* avse enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfälligheter *och kunna hänföras till dessa.* *må* icke utlämnas förrän tjugu år från uppgiftens datum förflutit, därest ej den som däri avses samtycker till ett tidigare utlämnande, eller ock, med hänsyn till uppgiftens eller bearbetningens natur eller det ändamål för vilket den åstundas och omständigheterna i övrigt, trygghet kan anses vara för handen, att utlämnandet ej kommer att missbrukas till hans skada.

Vad i första stycket sägs skall icke utgöra hinder för utlämnande, i de fall och i den ordning regeringen bestämmer, av lönestatistiska uppgifter till löntagarna för granskning av uppgifternas riktighet eller av bearbetningar av sådana uppgifter till förening av arbetsgivare eller arbetstagare för begagnande vid förhandlingar om löneuppgörelser eller förberedelser därtill.

Då handling med stöd av första eller andra stycket utlämnas, böra erforderliga förbehåll göras.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

16 a §

Handling rörande kryptering eller därmed jämförlig åtgärd, vars ändamål är att mot obehörig åtkomst skydda sådana uppgifter och bearbetningar som avses i 16 § första stycket, må ej utlämnas, såvida det kan antagas att handlingens offentliggörande skulle motverka syftet med åtgärden.

17 §

Till myndighet avlämnade uppgifter till ledning för taxering, som avses i taxeringsförordningen, eller eljest för beräkning av skatt eller ock för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension eller av arbetsgivareavgift enligt förordningen angående uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension, m. m. må ej i andra fall än i därom gällande författning stadgas utan den skattskyldiges eller den för allmän tilläggspension försäkrades eller den avgiftsskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter uppgiftens datum. Vad nu sagts skall även gälla beträffande handling, som upprättats av myndighet vid taxeringskontroll enligt taxeringsförordningen eller eljest vid skattekontroll, vid beräkning av pensionsgrundande inkomst eller vid kontroll av uppgift för beräkning av arbetsgivaravgift. Uppgift, som av aktiebolag eller ekonomisk förening lämnats taxeringsmyndighet till ledning vid värdesättning av aktier i bolaget eller andelar i föreningen, må ej utan

Till myndighet avlämnade uppgifter till ledning för taxering, som avses i taxeringsförordningen, eller eljest för beräkning av skatt eller ock för beräkning av pensionsgrundande inkomst enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension eller av arbetsgivaravgift enligt förordningen angående uppbörd av avgifter enligt lagen om försäkring för allmän tilläggspension, m. m. må ej i andra fall än i därom gällande författning stadgas utan den skattskyldiges eller den för allmän tilläggspension försäkrades eller den avgiftsskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter uppgiftens datum. Vad nu sagts skall även gälla beträffande handling, som upprättats *eller för granskning omhändertagits* av myndighet vid taxeringskontroll enligt taxeringsförordningen eller eljest vid skattekontroll, vid beräkning av pensionsgrundande inkomst eller vid kontroll av uppgift för beräkning av arbetsgivaravgift. Uppgift, som av aktiebolag eller ekonomisk förening lämnats taxeringsmyndighet till ledning av värdesättning av aktier i bolaget eller

Nuvarande lydelse

Samtycke av den som lämnat uppgiften utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter uppgiftens datum. Är det under pågående utredning rörande någons taxering av synnerlig vikt att innehållet i kontrolluppgift eller annan för taxeringskontroll enligt taxeringsförordningen avsedd handling icke kommer till den skattskyldiges kännedom, må myndighet, som innehar handlingen, vägra att utlämna denna.

Förmögenhetslängd må ej utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter längdens datum.

Handlingar i ärenden angående sådant förhandsbesked, som enligt vad därom är särskilt stadgat kan meddelas i taxerings- eller skattefrågor, må ej utan samtycke av den som sökt beskedet utlämnas till annan tidigare än tjugu år från handlingens datum.

Handlingar i ärenden angående befrielse från tillämpning av bestämmelserna om beräkning av skattepliktig realisationsvinst vid avyttring av aktier eller liknande egendom i samband med strukturrationalisering och angående rätt att erhålla avdrag vid taxeringen för avsättning till särskild nyansknifningsfond må ej utan samtycke av den som sökt befrielse utlämnas till annan tidigare än tjugu år från handlingens datum.

24 §

Handling i ärende, som avses i lagen om medling i arbetstvister, må, i den mån myndighet som handlägger ärendet så beslutar eller förbehåll enligt 7 § nämnda lag gjorts med avseende å handlingen, icke utlämnas tidigare än tjugu år efter dess datum.

Handling hos förlikningsman, särskild förlikningsman eller medlingskommission må, i den mån den innehåller uppgift som har lämnats av part i arbetstvist, icke utlämnas tidigare än tjugu år efter dess datum, om uppgiftslämnaren har gjort förbehåll därom.

31 §

Handlingar i ärende eller del av ärende, om vars hemlighållande stadgas i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank, må ej utan tillstånd av

Handlingar i ärende eller del av ärende, om vars hemlighållande stadgas i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank, må ej utlämnas tidigare

Föreslagen lydelse

andelar i föreningen, må ej utan samtycke av den som lämnat uppgiften utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter uppgiftens datum. Är det under pågående utredning rörande någons taxering av synnerlig vikt att innehållet i kontrolluppgift eller annan för taxeringskontroll enligt taxeringsförordningen avsedd handling icke kommer till den skattskyldiges kännedom, må myndighet, som innehar handlingen, vägra att utlämna denna.

Nuvarande lydelse

fullmäktige i riksbanken eller av riksdagens finansutskott eller revisorer utlämnas tidigare än femtio år efter handlingens datum.

Föreslagen lydelse

än femtio år efter handlingens datum, såvida ej riksdagens finansutskott för särskilt fall beslutar om utlämnande dessförinnan.

33 §

Myndighet som har att ombesörja upptagande av lån äger besluta, att handlingar som hänföra sig till upplåningsverksamheten ej må utan myndighetens tillstånd utlämnas förrän viss tid, högst tjugu år, förflutit från handlingens datum.

Handlingar som hänföra sig till myndighets upplåningsverksamhet må ej utlämnas förrän tjugo år förflutit från handlingens datum, om det kan antagas att handlingens offentliggörande skulle försämra det allmänna ställning som låntagare, medföra skada för enskild som berörs av uppgift i handlingen eller motverka syftet med beslutade eller förutsedda åtgärder som rör rikets centrala finanspolitik, penningpolitik eller valutapolitik.

34 §

Handlingar i ärenden angående förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat, som myndighet äger förvalta, eller angående transport som utföres av myndighet eller angående arbete som utföres för myndighets behov annorledes än genom dess egen eller annan myndighets personal må icke, utan tillstånd av den myndighet som handlägger ärendet, utlämnas innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts. Angår ärendet upphandling eller utförande av arbete för statens räkning eller försäljning av staten tillhörig lös egendom, skall likväl iakttagas, att i stadgad ordning infordrade och inkomna anbud, så ock andra handlingar som kunna tjäna till upplysning i vad mån anbud i ärendet infordrats eller avgivits eller som eljest avse dylika anbud, icke före nämnda tidpunkt må

Handlingar i ärenden angående förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom eller annat som myndighet äger förvalta, eller angående transport som utföres av myndighet eller angående arbete som utföres för myndighets behov annorledes än genom dess egen eller annan myndighets personal må icke utlämnas innan avtal slutits eller ärendet eljest slutförts, om det ej kan antagas att handlingarnas offentliggörande kan ske utan skada för det allmänna och enskild. Angår ärendet upphandling eller utförande av arbete för statens eller kommuns räkning eller försäljning av staten eller kommun tillhörig lös egendom, skall likväl iakttagas, att i stadgad ordning infordrade och inkomna anbud, så ock andra handlingar som kunna tjäna till upplysning i vad mån anbud i ärendet infordrats eller avgivits eller som

Nuvarande lydelse

utlämnas i vidare mån än för prövning av anbud finnes nödvändigt eller begäran om anbuds utbekommande framställs av anbudsgivaren.

Då anledning därtill föreligger, äger vederbörande myndighet besluta, att handlingar, som i första stycket avses, även efter där angiven tidpunkt ej må utan myndighetens tillstånd utlämnas. Beträffande andra handlingar än sådana som angiva villkoren i slutna avtal må dylikt beslut avse en tid av högst tjugu år från nämnda tidpunkt. Vad angår handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal rörande transport som utföres av myndighet eller rörande myndighets leverans av elektrisk kraft, gas, vatten eller dylikt eller rörande försäljning av varor med vilka myndighet driver handel i affärsmässiga former, må beslut meddelas högst för tiden till dess två år eller, då myndigheten är att hänföra till statens affärsdrivande verk, fem år förflutit från det avtalet fullgjorts eller upphört att gälla. Med avseende å handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal i andra ärenden, må beslut meddelas högst för en tid av två år eller, då myndigheten är att hänföra till statens affärsdrivande verk, fem år från det avtalet slöts.

Beslut, vilka enligt andra stycket meddelas av annan statsmyndighet än sådan som hör till eller lyder under riksdagen, skola, där de icke gälla allenast genom myndighetens försorg upprättade kostnadsberäkningar eller prisbestämningar eller ock tjänsteutlåtanden som avse sådana, för varje

Föreslagen lydelse

cljest avse dylika anbud, icke före nämnda tidpunkt må utlämnas i vidare mån än för prövning av anbud finnes nödvändigt eller begäran om anbuds utbekommande framställs av anbudsgivaren.

Om det kan antagas att offentliggörande av handlingar, som i första stycket avses, skulle medföra skada för det allmänna eller enskild även efter där angiven tidpunkt, må de ej heller därefter utlämnas. Beträffande andra handlingar än sådana som angiva villkoren i slutna avtal må dock utlämnande ej vägras sedan tjugu år förflutit efter nämnda tidpunkt. Vad angår handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal rörande transport som utföres av myndighet eller rörande myndighets leverans av elektrisk kraft, gas, vatten eller dylikt eller rörande försäljning av varor med vilka myndighet driver handel i affärsmässiga former, må utlämnande ej vägras sedan två år eller, då myndigheten är att hänföra till statens affärsdrivande verk, fem år förflutit från det avtalet fullgjorts eller upphört att gälla. Med avseende å handlingar, som angiva villkoren i slutna avtal i andra ärenden, må utlämnande ej vägras sedan två år eller, då myndigheten är att hänföra till statens affärsdrivande verk, fem år förflutit från det avtalet slöts.

Nuvarande lydelse

statsregleringsår, inom en månad efter dess utgång, anmälas till regeringen, som låter riksdagens revisorer därav undfå del.

Kommunalmyndighet har att beträffande tillämpningen av denna paragraf ställa sig till efterrättelse föreskrifter, vilka må hava meddelats av den myndighet som utövar den kommunala beslutanderätten.

Vad i denna paragraf stadgas har ej avseende å auktionsprotokoll.

Föreslagen lydelse

34 a §

Beträffande handling, som inkommit till eller upprättats hos myndighet vilken är att hänföra till statens affärsdrivande verk och som angår myndighetens affärs- eller driftförhållanden, äger regeringen förordna att den ej må utan myndighetens tillstånd utlämnas förrän viss tid, högst tjugu år, förflutit från handlingens datum, om det kan antagas att utlämnande skulle på myndighetens bekostnad gynna någon som driver likartad rörelse.

Handling, som inkommit till eller upprättats hos myndighet vilken är att hänföra till statens affärsdrivande verk och som angår myndighetens affärs- eller driftförhållanden, må ej utlämnas förrän tjugu år förflutit från handlingens datum, om det kan antagas att utlämnande skulle på myndighetens bekostnad gynna någon som driver likartad rörelse. Detsamma gäller handling som angår affärs- eller driftförhållanden för myndighet som nyss sagts och som inkommit till eller upprättats hos revisionsverket.

34 b §

Handlingar, som inkommit till eller upprättats hos nämnden för statens gruvegendom och som angå nämndens affärs- eller driftförhållanden, må ej utan nämndens tillstånd utlämnas förrän tjugu år förflutit från handlingens datum, om det kan antagas att utlämnande skulle på nämndens bekostnad gynna någon som driver likartad rörelse.

Handlingar, som inkommit till eller upprättats hos nämnden för statens gruvegendom och som angå nämndens affärs- eller driftförhållanden, må ej utlämnas förrän tjugu år förflutit från handlingens datum, om det kan antagas att utlämnande skulle på nämndens bekostnad gynna någon som driver likartad rörelse.

35 §

Handlingar som innefatta utredning eller förslag och som tillkommit

Handlingar som innefatta utredning eller förslag och som tillkommit

Nuvarande lydelse

för att begagnas vid sådan förhandling för slutande av kollektivavtal eller för annan reglering av anställningsvillkor, vari myndighet, kommunsammanslutning eller statligt eller kommunalt företag har att deltaga, eller vid förberedelse till sådan förhandling, må ej utan tillstånd av myndighet som anges i tredje stycket utlämnas förrän fem år förflutit från handlingens datum. Har sådan handling upprättats hos eller inkommit till riksdagens löne delegation, må den dock ej hemlighållas längre än till dess förhandlingsöverenskommelse träffats eller förhandlingen eljest slutförts.

Bestämmelserna i första stycket gälla även handlingar innefattande utredning eller förslag vilka från annan än myndighet inkommit för där angivet ändamål, även om handlingen tillkommit i annat syfte.

Om tillstånd för statsmyndighet att utlämna handling som avses i första eller andra stycket beslutar statens avtalsverk eller, om handlingen tillhör förhandlingsärendet som utan avtalsverkets medverkan handlägges av annan statlig myndighet, denna. Begär någon att hos riksdagens löne delegation utfå sådan handling, ankommer det dock på löne delegationen eller myndighet, som denna bestämmer, att besluta i tillståndsfrågan. Om tillstånd för kommunalmyndighet att utlämna sådan handling beslutar den förvaltande myndighet i kommunen som handlägger löne ärendet eller, om handlingen tillhör förhandlingsärendet som utan nämnda myndighets medverkan handlägges av annan

Föreslagen lydelse

för att begagnas vid sådan förhandling för slutande av kollektivavtal eller för annan reglering av anställningsvillkor, vari myndighet, kommunsammanslutning eller statligt eller kommunalt företag har att deltaga, eller vid förberedelse till sådan förhandling, må ej utlämnas förrän fem år förflutit från handlingens datum, om det kan antagas att handlingens offentliggörande skulle försämra det allmännas eller statligt eller kommunalt företags ställning som förhandlingspart. Har sådan handling upprättats hos eller inkommit till riksdagens löne delegation, må den dock ej hemlighållas längre än till dess förhandlingsöverenskommelse träffats eller förhandlingen eljest slutförts.

Fråga om utlämnande av handling som avses i första eller andra stycket prövas av statens avtalsverk eller, om handlingen tillhör förhandlingsärendet som utan avtalsverkets medverkan handlägges av annan statlig myndighet, av denna. Begär någon att hos riksdagens löne delegation utfå sådan handling, ankommer det dock på löne delegationen eller myndighet som denna bestämmer, att pröva utlämnandefrågan. Fråga om utlämnande av sådan handling hos kommunalmyndighet prövas av den förvaltande myndighet i kommunen som handlägger löne ärendet eller, om handlingen tillhör förhandlingsärendet som utan nämnda myndighets medverkan handlägges av annan myndighet i kommunen, av

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

myndighet i kommunen, denna myndighet.
myndighet.

denna myndighet.

Första stycket utgör icke hinder för utlämnande av handling enligt 18 § lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

36 §

Har förhandling i mål vid domstol hållits inom stängda dörrar, må protokoll över sådan förhandling jämte annan dylik uppteckning samt därvid företedda handlingar icke utan domstolens tillstånd utlämnas, innan målet blivit skilt från dess handläggning. Domstolen äger ock i avbidan på sådan förhandling besluta att handlingar, som inkomma i målet icke utan dess tillstånd må utlämnas; har förhandling hållits inom stängda dörrar, må sådant beslut meddelas beträffande handlingar, som därefter inkomma.

Förekommer, då domstolen skiljer målet från sig, handling som enligt första stycket ej må utlämnas, äger domstolen förordna att handling som nu sagts så ock dom eller beslut, som avkunnats inom stängda dörrar, ej må utan domstolens tillstånd utlämnas, innan viss tid förflutit, i intet fall längre än sjuttio år från dagen för förordnandet. Är handlingen sådan att den enligt bestämmelse i 1-34 §§ eller föreskrift, som meddelats med stöd därav, ej må utlämnas till envar, må domstolens förordnande innehålla att vad sålunda är stadgat om handlingens utlämnande skall äga tillämpning.

Fullföljes talan i mål, vari förordnande enligt andra stycket gäller, må ej heller handlingar, som därefter inkomma eller hos högre rätt upprättas i målet, utan rättens tillstånd utlämnas, innan förhandling i målet hållits eller, då förhandling ej äger rum, rätten skilt målet från sig. På högre rätt ankommer, då rätten skiljer målet från sig, ej mindre att pröva förordnande som lägre rätt meddelat än även, om anledning därtill finnes, att med avseende å den högre rättens handlingar i målet meddela förordnande enligt andra stycket.

Är på grund av förordnande enligt 2 § 4 mom. tredje stycket tryckfrihetsförordningen allenast viss myndighet behörig att pröva fråga om handlingars utlämnande, må domstol icke utan denna myndighets samtycke lämna tillstånd till utlämnande.

Vad ovan föreskrivits om domstols tillstånd till utlämnande av handling skall ej gälla, om med stöd av 2 kap. 14 § andra stycket tryckfrihetsförordningen genom förordning föreskrivits att endast viss myndighet får pröva fråga om handlingars utlämnande. I sådant fall skall domstolen i stället genast hänskjuta begäran om utlämnande till behörig myndighet.

Protokoll över förhandling jämte annan dylik uppteckning i mål vid domstol samt handlingar, som företetts vid förhandlingen, så ock beslut och

Nuvarande lydelse

dom i målet må ej hemlighållas i vidare mån än som följer av denna paragraf. Vad i denna paragraf är stadgat om mål skall äga motsvarande tillämpning beträffande ärende.

Föreslagen lydelse

Beslut eller förordnande enligt denna paragraf att handling ej må utlämnas får endast avse handling vars offentliggörande kan antagas medföra skada eller men för något av de intressen som angivas i 2 kap. 2 § första stycket tryckfrihetsförordningen.

37 §

Där enligt regeringens jämlikt denna lag meddelade förordnande eller enligt beslut, vilket jämlikt bemyndigande i denna lag meddelats av annan statsmyndighet än sådan som hör till eller lyder under riksdagen, handlingar ej må utlämnas, så ock där enligt denna lag för handlingars utlämnande erfordras tillstånd av dylik myndighet, äger regeringen utan hinder därav förordna om utlämnande.

Där enligt regeringens jämlikt denna lag meddelade förordnande handlingar ej må utlämnas, äger regeringen utan hinder därav förordna om utlämnande. Så ock äger regeringen utan hinder av 3 § andra stycket, 5 § första stycket, 6 och 9 §§, 11 § andra–fjärde styckena, 12 och 12 a §§, 13 § andra stycket, 16 a § samt 33–36 §§ för särskilt fall besluta om utlämnande av handlingar som ej förvaras hos riksdagen eller myndighet under riksdagen.

40 a §

Av 2 kap. 14 § andra stycket tryckfrihetsförordningen framgår att fråga om utlämnande av allmän handling till enskild prövas av den myndighet som förvarar handlingen, om ej annat är särskilt föreskrivet.

Svarar viss befattningshavare vid myndighet enligt arbetsordning eller särskilt beslut för vården av handling, ankommer det på honom att i första hand pröva fråga om handlingens utlämnande. I tveksamma fall skall han hänskjuta frågan till myndigheten, om det kan ske utan omgång. Vägrar han att utlämna handling eller

Nuvarande lydelse

Föreslāgen lydelse

utlāmnar han handling med förbehåll som inskränker sökandens rätt att förfoga över handlingen, skall han, om sökanden begär det, hänskjuta frågan till myndigheten.

40 b §

Mot beslut varigenom myndighet har avslagit enskilds begäran att få taga del av handling eller utlāmnat allmän handling med förbehåll, som inskränker sökandens rätt att yppa dess innehåll eller annars förfoga över den, får sökanden föra talan genom besvär. Om ej annat följer av andra – fjärde styckena föres sådan talan hos kammarrätten eller, såvitt gäller kammarrätts beslut i där väckt ärende, hos regeringsrätten.

Har beslut som avses i första stycket meddelats av allmän underrätt och rör det handling i domstolens rättskipande eller rättsvårdande verksamhet, föres talan mot beslutet hos hovrätten. Talan mot motsvarande beslut av hovrätt i där väckt eller dit fullföljt ärende föres hos högsta domstolen. Vid talan mot allmän domstols beslut äga bestämmelserna i rättegångsbalken om besvär motsvarande tillämpning.

Första och andra styckena gälla ej för beslut av riksdagen, regeringen, högsta domstolen eller regeringsrätten.

Att talan mot beslut av statsråd skall föras hos regeringen föreskrives i 2 kap. 15 § tryckfrihetsförordningen.

Angående rätt att föra talan mot beslut av myndighet som lyder under riksdagen är särskilt föreskrivet.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

40 c §

Finnes skäl till antagande att hinder mot utlämnande av allmän handling föreligger enligt denna lag eller annan författning, får myndighet utmärka detta genom särskild anteckning. Sådan anteckning skall innehålla beteckningen hemlig samt ange tillämplig sekretessbestämmelse, dagen för anteckningen och den myndighet som har låtit göra den.

Har genom förordning meddelats föreskrift att fråga om utlämnande till enskild av allmän handling, som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet, får prövas endast av viss myndighet, skall handling som avses med sådan föreskrift så snart det kan ske föras med anteckning enligt första stycket. Anteckningen skall innehålla uppgift om vilken myndighet som är behörig att pröva fråga om utlämnande.

Att begäran om utlämnande i fall som avses i andra stycket genast skall hänskjutas till behörig myndighet framgår av 2 kap. 14 § andra stycket tryckfrihetsförordningen.

43 §

I följd av vad i § 2 tryckfrihetsförordningen är stadgat skall i denna lag med myndighet förstås

dels statsdepartementen och kommandoexpeditionerna, riksdagen och allmänna kyrkomötet, deras avdelningar, utskott, nämnder, deputerade och revisorer, domstolar och ämbetsverk samt övriga till statens förvaltning hörande myndigheter och inrättningar, nämnder, kommissioner och kommittéer (statsmyndighet),

dels ock alla till kommunal styrelse

Vid tillämpningen av denna lag skola med myndighet jämsättas riksdagen, allmänt kyrkomöte och beslutande kommunal församling.

Vad som föreskrives i tryckfrihetsförordningen om rätt att taga del av handlingar hos myndighet skall i tillämpliga delar gälla också handlingar hos notarius publicus och, såvitt angår verksamhet för obligatorisk besiktning av fordon, Aktiebolaget Svensk Bilprovning. Nu angivna organ skola vid tillämpningen av denna lag

Nuvarande lydelse

eller förvaltning hörande stämmor och representationer, myndigheter, styrelser, kollegier, nämnder, råd, kommissioner, revisorer, utskott och kommittéer jämte underlydande verk och inrättningar (kommunalmyndighet).

Föreslagen lydelse

jämställas med myndighet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978. Har talan mot beslut, som har meddelats före den 1 januari 1978, efter nämnda dag fullföljts hos myndighet som då ej längre är behörig att pröva besvären, skall den myndigheten överlämna besvären till myndighet som är behörig enligt de nya bestämmelserna.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank

Härigenom föreskrives att 35 § lagen (1934:437) för Sveriges riksbank skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Följande ärenden i riksbanken skola hållas hemliga: kreditärenden och sådana ärenden, som omförmälas i 14–16 §§, ävensom andra ärenden, som röra kunders förhållanden till riksbanken eller annan kreditinrättning; ärenden av penningpolitisk natur *beträffande vilka fullmäktige finna, att deras offentliggörande kunde medföra skada för riksbanken*; frågor om tillverkning och kontroll av banksedlar samt om vården av riksbankens behållningar.

Utöver vad som följer av första stycket skola ärenden enligt lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel hållas hemliga, såvitt avser uppgifter om kreditinstituts eller annan uppgiftsskyldigs affärs- eller driftförhållanden, dock endast i den mån uppgifternas offentliggörande *kunna* vara till skada för den uppgiftsskyldige.

Överläggningar och beslut i frågor, som avses i första eller andra stycket, skola upptagas i särskilt protokoll, vars innehåll ej må yppas förrän femtio år efter protokollets datum, där ej riksdagens finansutskott, dess revisorer eller fullmäktige i riksbanken anse sådant tidigare kunna ske utan skada för riksbanken eller för uppgiftsskyldig som avses i andra stycket.

Föreslagen lydelse

35 §¹

Följande ärenden i riksbanken skola hållas hemliga, *om det ej kan antagas att de kunna offentliggöras utan skada för riksbanken och den ärendet eljest rör*: kreditärenden och sådana ärenden, som omförmälas i 14–16 §§, ävensom andra ärenden, som röra kunders förhållanden till riksbanken eller annan kreditinrättning; ärenden av penningpolitisk natur; frågor om tillverkning och kontroll av banksedlar samt om vården av riksbankens behållningar.

Utöver vad som följer av första stycket skola ärenden enligt lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel hållas hemliga, såvitt avser uppgifter om kreditinstituts eller annan uppgiftsskyldigs affärs- eller driftförhållanden, dock endast i den mån uppgifternas offentliggörande *kan* vara till skada för den uppgiftsskyldige.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

¹ Senaste lydelse 1974:923.

3 Förslag till Lag om ändring i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister

Härigenom föreskrives att 9 och 12 §§ lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 §¹

Till enskild må utdrag av registret beträffande honom lämnas

1. om *regeringen medgivit, att utdrag av registret må utlämnas för visst ändamål och den enskilde styrker att utdraget avses för sådant ändamål;* eller

2. om i annat fall, där den enskilde styrkt, att hans rätt är beroende av upplysning ur registret, *regeringen givit tillstånd därtill.*

Till enskild må utdrag av registret beträffande honom lämnas

1. om *han behöver utdraget för att få tillstånd att inresa, vistas, bosätta sig eller arbeta i främmande stat och regeringen i förordning medgivit sådant utlämnande;* eller

2. om i annat fall, där den enskilde styrkt, att hans rätt är beroende av upplysning ur registret, *regeringen givit tillstånd därtill.*

12 §²

Till den officiella statistiken skola meddelas erforderliga utdrag av registret. Upplysning må dock icke lämnas om namnen på dem utdragen avse.

För vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning må uppgifter och anteckningar, som tillförts registret, utlämnas *i de fall och den ordning regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, rikspolisstyrelsen bestämmer.*

För vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning må uppgifter och anteckningar, som tillförts registret, utlämnas, *såvida trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till men för enskild. Fråga om utlämnande prövas av rikspolisstyrelsen. Vid utlämnande till enskild böra erforderliga förbehåll meddelas.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

¹ Senaste lydelse 1975:13.

² Senaste lydelse 1975:13.

4 Förslag till Lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.

Härigenom föreskrives att 3 och 9 §§ lagen (1965:94) om polisregister m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Utdrag av eller upplysning om innehållet i polisregister skall meddelas, när framställning därom göres av

1. justitiekanslern, riksdagens ombudsmän, rikspolisstyrelsen, den centrala utlänningsmyndigheten, länsstyrelse, länsrätt, polischef eller allmän åklagare;

2. annan myndighet, om och i den mån regeringen för visst slag av ärenden eller för särskilt fall ger tillstånd därtill;

3. enskild, om *regeringen medger att utdrag meddelas för visst ändamål och den enskilde styrker att utdraget avses för sådant ändamål* eller om i annat fall, där den enskilde styrker att hans rätt är beroende av upplysning ur registret, regeringen medger att upplysningen meddelas.

Föreslagen lydelse

3 §¹

Utdrag av eller upplysning om innehållet i polisregister skall meddelas, när framställning därom göres av

1. justitiekanslern, riksdagens ombudsmän, rikspolisstyrelsen, den centrala utlänningsmyndigheten, länsstyrelse, länsrätt, polischef eller allmän åklagare;

2. annan myndighet, om och i den mån regeringen för visst slag av ärenden eller för särskilt fall ger tillstånd därtill;

3. enskild, om *han behöver utdraget för att ta till vara sin rätt i främmande stat, för att få tillstånd att inresa, vistas, bosätta sig eller arbeta i främmande stat eller för att pröva fråga om anställning eller uppdrag i verksamhet som avser vård eller som är av betydelse för rikets säkerhet och regeringen i förordning medgivit att utdrag eller upplysning lämnas för sådant ändamål* eller, i annat fall, om den enskilde styrker att hans rätt är beroende av upplysning ur registret och regeringen medger att upplysningen meddelas.

9 §²

Till den officiella statistiken skola meddelas erforderliga uppgifter från polisregister. Upplysning må dock icke lämnas om namnen på dem uppgifterna avse.

¹ Senaste lydelse 1975:721.

² Senaste lydelse 1975:721.

Nuvarande lydelse

För vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning må uppgifter och anteckningar, som tillförts polisregister, utlämnas *i de fall och den ordning regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, rikspolisstyrelsen bestämmer.*

Föreslagen lydelse

För vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning må uppgifter och anteckningar, som tillförts polisregister, utlämnas, *såvida trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till men för enskild. Fråga om utlämnande prövas av rikspolisstyrelsen. Vid utlämnande till enskild böra erforderliga förbehåll göras.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

5 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1936:56) om socialregister**

Härigenom föreskrives i fråga om lagen (1936:56) om socialregister¹ dels att i 7 a § ordet "Konungen" skall bytas ut mot "regeringen", dels att 7 § skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*7 §²

I 5 § omförmälda myndigheter, styrelser, nämnder, bolag och kassor ävensom kommunalt organ, som i annan kommun för socialregister, äro berättigade att efter framställning erhålla för sin verksamhet erforderliga uppgifter från registret beträffande viss angiven person. Sådan rätt tillkommer ock riksbanken och dess ortsombud vid behandlingen av frågor rörande statliga bosättningslån.

Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer må för särskilt fall medgiva, att uppgifter från socialregister utlämnas till enskild för vetenskaplig eller annan jämförlig undersökning.

För vetenskaplig eller därmed jämförlig undersökning må uppgifter från socialregister utlämnas till enskild, såvida trygghet kan anses vara för handen att det ej kommer att missbrukas till men för enskild. Fråga om utlämnande prövas av socialstyrelsen. Vid utlämnande böra erforderliga förbehåll göras.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

¹ Senaste lydelse av 7 a § 1940:438.

² Senaste lydelse 1961:190.

6 Förslag till Lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

Härigenom föreskrives att 35 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

35 §

Besvär över kammarrättens beslut i fråga som fullföljts till eller underställt kammarrätten prövas av regeringsrätten endast om regeringsrätten meddelat prövningstillstånd. Meddelas ej prövningstillstånd, står kammarrättens beslut fast. Erinran därom skall intagas i regeringsrättens beslut.

Att prövningstillstånd ej behövs i mål om utlämnande av allmän handling framgår av 2 kap. 13 § tryckfrihetsförordningen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978. I fråga om prövningstillstånd gäller äldre bestämmelser beträffande talan mot beslut som har meddelats före den 1 januari 1978.

7 Förslag till Lag om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Den som på sätt som avses i 7 kap. 3 § första stycket 3 tryckfrihetsförordningen uppsåtligen åsidosätter tystnadsplikt får fällas till ansvar därför endast om fråga är om tystnadsplikt som

1. föreskrives i 3 kap. 3 § tryckfrihetsförordningen eller 9 § radioansvarighetslagen (1966:756),

2. avser sådant som någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt samt följer av författning som har tillkommit genom samfällt beslut av Konungen och riksdagen eller av lag som har beslutats efter den 31 december 1974 men före den 1 januari 1978,

3. följer av förordnande av domstol eller undersökningsledare i brottmål eller av myndighets förbehåll vid utlämnande av allmän handling som ej är tillgänglig för envar.

2 § I enlighet med vad som föreskrives i 7 kap. 5 § 3 tryckfrihetsförordningen skall såsom otillåtet offentliggörande i tryckt skrift eller därmed jämställd skrift anses sådan enligt lag straffbar gärning som innefattar röjande av uppgift, varigenom den som enligt 8 kap. nämnda förordning svarar för skriften uppsåtligen åsidosätter tystnadsplikt som avses i 1 §.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1978.

JUSTITIEDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1977-11-03

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Bohman, Romanus, Turesson, Gustavsson, Antonsson, Mogård, Olsson, Dahlgren, Åsling, Söder, Troedsson, Mundebo, Krönmark, Burenstam Linder, Johansson, Frigebo

Föredragande: statsrådet Romanus

Proposition om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar, m. m.

1 Inledning

I Sverige har sedan länge gällt att myndigheternas handlingar i princip är allmänt tillgängliga. De grundläggande bestämmelserna om allmänna handlingars offentlighet återfinns i 2 kap. i 1949 års tryckfrihetsförordning, TF, (omtryckt 1976:955). De föreskrifter som innebär begränsningar av handlingsoffentligheten är intagna främst i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (omtryckt 1976:611, ändrad senast 1977:442), den s. k. sekretesslagen.

På grundval av förslag av den år 1969 tillkallade offentlighets- och sekretesslagstiftningskommittén (OSK) i betänkandet (SOU 1975:22) Lag om allmänna handlingar beslutade riksdagen år 1976 om ny lydelse av 2 kap. TF (prop. 1975/76:160, KU 1975/76:48, rskr 1975/76:324, KU 1976/77:1, rskr 1976/77:2, SFS 1976:954). De nya grundlagsreglerna kommer att träda i kraft den 1 januari 1978.

Det förutsattes vid riksdagens beslut om ändring i 2 kap. TF att grundlagsreglerna skulle kompletteras med nya regler om handlingssekretess vilka skulle ersätta 1937 års sekretesslag. Riksdagen uttalade i sammanhanget också önskemål om en samordning i både tekniskt och sakligt hänseende mellan den blivande lagstiftningen om handlingssekretess och reglerna om tystnadsplikt för personer i allmän tjänst. Förslag till regler av senast nämnt slag hade framlagts av den år 1975 tillkallade tystnadspliktskommittén (TK) i betänkandet (SOU 1975:102) Yttrandefrihet och tystnadsplikt.

Vid sidan av de nyss nämnda ändringarna i 2 kap. TF beslutade riksdagen

år 1976 en omfattande partiell reform av det tryckfrihetsrättsliga regelsystemet (prop. 1975/76:204, KU 1975/76:54, rskr 1975/76:394, KU 1976/77:1, rskr 1976/77:2, SFS 1976:955). Ett av inslagen i denna reform utgjordes av nya regler om den s. k. meddelarfriheten, dvs. friheten att, oberoende av vad som annars gäller, lämna meddelanden t. ex. till en tidningsredaktion för att de skall offentliggöras i tryckt skrift. De hittillsvarande grundlagsreglerna innebär bl. a. att meddelarfrihet inte föreligger för en offentlig funktionär i de fall då denne är underkastad tystnadsplikt som har föreskrivits i lag. Enligt TF:s nya bestämmelser i ämnet skall i fråga om såväl offentliga funktionärer som andra personer föreskrifter om tystnadsplikt i stället bryta igenom meddelarfriheten i de fall som anges i en särskild lag. Förslag till en sådan lag återfinns i TK:s nyss nämnda betänkande.

Det har under arbetet inom justitiedepartementet med den nya lagstiftningen om handlingssekretess och tystnadsplikt befunnits lämpligt att ersätta 1937 års sekretesslag och de många utspridda regler om tystnadsplikt för offentliga funktionärer som återfinns i gällande rätt med en enda sekretesslag som reglerar både handlingssekretess och tystnadsplikt. De särskilda lagreglerna om undantag från meddelarfriheten har också ansetts böra få sin plats i den nya sekretesslagen. Med hänsyn till att en lagstiftning av nu nämnt slag i systematiskt hänseende skiljer sig ganska mycket såväl från gällande ordning som från kommittéförslagen har jag funnit det påkallat att låta remissbehandla ett i promemorieform framlagt förslag till ny sekretesslag (Ds Ju 1977:1 och 11) innan en proposition i frågan föreläggs riksdagen. Till följd härav kan ny sekretesslagstiftning träda i kraft tidigast den 1 januari 1979.

Med hänsyn till att de nya reglerna i 2 kap. TF i sak ligger mycket nära den hittillsvarande regleringen kan 1937 års sekretesslag till mycket stor del gälla också efter den 1 januari 1978 fram till dess den nya sekretesslagstiftningen träder i kraft. Vissa ändringar måste emellertid företas för att 1937 års lag skall stå i överensstämmelse med de nya grundlagsreglerna. Av samma skäl måste ändringar göras i vissa lagar till vilka 1937 års lag hänvisar. Det är vidare nödvändigt att redan nu i lag ange vilka undantag från meddelarfriheten som skall gälla fram till dess att mera definitiva bestämmelser i frågan kan träda i kraft.

Det är härutöver lämpligt att redan i detta sammanhang tillgodose vissa särskilt angelägna sekretessbehov genom tillägg till sekretesslagens bestämmelser. Dessa tillägg avser statistiksekretessen, sekretessen i skatteärenden och sekretess hos riksrevisionsverket. Vidare finns anledning att i sammanhanget ta upp frågan om upphävande av vissa sekretessbestämmelser.

2 Förslagen till ändringar som föranleds av de nya reglerna i 2 kap. TF

De ändringar i sekretesslagen som nödvändiggörs av de nya föreskrifterna i 2 kap. TF är av olika slag.

Bestämmelsen i 35 a § sekretesslagen om sekretess för vissa handlingar hos karolinska institutets nobelkommitté *saknar stöd i den uppräknning av sekretessgrunder* som finns intagen i 2 kap. 2 § första stycket TF (jfr SOU 1975:22 s. 122 f). Paragrafen måste därför nu upphävas.

Åtskilliga bestämmelser i sekretesslagen uppfyller knappast kravet i 2 kap. 2 § andra stycket TF att *begränsningarna av rätten att ta del av allmänna handlingar skall anges noga*. Det är f. n. inte ovanligt att en myndighet har befogenhet att i fråga om handlingar av visst slag fritt besluta om dessa skall vara sekretessbelagda eller ej. Ibland är regleringen utformad på så sätt att det krävs ett särskilt beslut för att sekretess skall gälla. I andra fall är sekretess huvudregel men myndigheterna ges en formellt obegränsad rätt att besluta om undantag från denna. Vanligen är regler av denna senare typ utformade så att viss myndighets tillstånd krävs för utlämnande. Propositionsförslaget innebär i fråga om de här avsedda bestämmelserna att rätten att skönsmässigt besluta om sekretess resp. undantag från sekretessen i princip försvinner och att det sekretesskyddade området i stället normalt avgränsas med hjälp av skaderekvisit, dvs. krav att röjandet av en uppgift skall medföra viss skaderisk. Dessa rekvisit har i de flesta fall hämtats från det promemorieförslag till ny sekretesslag som jag har nämnt i det föregående. Ändringar av nu avsett slag föreslås i fråga om 1 § andra stycket (vissa regeringsprotokoll), 5 § (dagbok på fartyg), 6 § (handlingar som har samband med rättstvist där det allmänna är part), 9 § (handlingar angående utredningar m. m.), 12 § tredje stycket (vissa handlingar inom kriminalvården), 24 § (handlingar hos förlikningsman etc), 31 § samt 35 § lagen (1934:437) för Sveriges riksbank (35 § ändrad senast 1974:923) (handlingar i vissa ärenden hos riksbanken), 33 § (handlingar som hänför sig till myndighets upplåningsverksamhet), 34 § (handlingar i ärenden om förvärv, avyttrande eller upplåtelse av egendom etc.), 35 § (handlingar som skall begagnas vid förhandling för slutande av kollektivavtal etc.) samt 36 § (handlingar hos domstol).

I de fall där möjligheten för myndighet att skönsmässigt lämna tillstånd till utlämnande utmönstras och sekretessregeln i stället förses med ett skaderekvisit, måste förebyggas att effekten blir att utlämnande i vissa fall inte längre är tillåtet. För att möjliggöra utlämnande i samma utsträckning som enligt gällande ordning bör dispensregeln i 37 § sekretesslagen jämkas något.

I ganska många paragrafer i sekretesslagen föreskrivs utlämnande "i de fall och i den ordning regeringen bestämmer". Föreskrifter av denna och liknande typ torde i regel innefatta både ett bemyndigande att meddela generella föreskrifter i ämnet och en befogenhet att besluta om utlämnande i det särskilda fallet. I den mån dessa regler utgör bemyndigande harmonierar de i regel mindre väl med 2 kap. 2 § andra stycket andra meningen TF, som

ställer krav på att gränserna för sekretessen skall vara i allt väsentligt uppdragna i delegationsregeln.

I den mån dessa regler i dag används som bemyndiganden bör de i görligaste mån göras om till direktverkande sekretessregler och förses med skaderekvisit. Denna metod föreslås komma till användning i 11 och 12 §§ sekretesslagen. I de fall där regler av nu berört slag inte utnyttjas som bemyndiganden torde någon ändring inte vara påkallad i förevarande sammanhang.

Regeln i 2 kap. 2 § andra stycket andra meningen TF innebär vidare att bemyndiganden till annan myndighet än regeringen inte längre är möjliga. Sådana bemyndiganden måste därför utmönstras. Det nu sagda berör 34 § sekretesslagen samt 12 § lagen (1963:197) om kriminalregister (12 § ändrad senast 1975:13), 9 § lagen (1963:94) om polisregister (9 § ändrad senast 1975:721) och 7 § lagen (1936:56) om socialregister (7 § ändrad senast 1961:190).

I sekretesslagen förekommer som jag nyss har nämnt inte sällan en konstruktion som innebär att den myndighet som enligt reglerna i TF har att pröva utlämnandefrågan *inte får lämna ut en handling utan tillstånd av en annan, särskilt angiven myndighet*. Denna konstruktion får anses stå i mindre god överensstämmelse med 2 kap. 14 § andra stycket TF. Den bör därför i princip utmönstras ur alla de bestämmelser där den f. n. återfinns. I de fall där det får anses vara av särskild betydelse att en framställning om utlämnande kommer under en särskild myndighets prövning bör i stället den möjlighet utnyttjas som öppnas i 2 kap. 14 § andra stycket TF att i lag föreskriva att utlämnandefrågan i sin helhet skall prövas av en annan myndighet än den som förvarar handlingen. De bestämmelser som här berörs är 1 § andra stycket, 3 § andra stycket (vissa handlingar i utrikes ärenden), 5, 6 och 9 §§, 12 a § (handlingar rörande vissa säkerhets- och bevakningsåtgärder), 13 § andra stycket (personuppgifter i personregister som avses i datalagen /1973:289, ändrad senast 1976:1114/), 31, 33 och 34 §§, 34 a § (handlingar som har inkommit till eller upprättats hos något av statens affärsdrivande verk), 34 b § (handlingar som har inkommit till eller upprättats hos nämnden för statens gruvegendom) samt 35 och 36 §§. Metoden att lägga befogenheten att pröva utlämnandefrågan hos en viss myndighet oavsett var handlingen förvaras föreslås komma till användning i 12 § första stycket (kriminalvårdsstyrelsen), 13 § andra stycket (datainspektionen), 35 § (statens avtalsverk resp. viss kommunal myndighet) och 36 §. Också i det nu behandlade hänseendet ansluter sig propositionsförslaget nära till vad som föreslås i departementspromemorian.

Även såvitt gäller *regleringens tillämpningsområde* bör en anpassning ske till de nya reglerna i TF. I likhet med vad som gäller i fråga om grundlagsregleringen bör sålunda sekretesslagens myndighetsbegrepp bringas att överensstämma med regeringsformens. Därjämte bör liksom i TF föreskrivas att riksdagen, allmänt kyrkomöte och beslutande kommunal församling vid

tillämpningen av lagen skall jämföras med myndighet. Vidare bör föreskrivas att TF:s och sekretesslagens regler om allmänna handlingar i princip skall gälla också handlingar hos vissa andra organ (jfr prop. 1975/76:160 s. 135). Jag återkommer till denna fråga i specialmotiveringen till 43 §.

Slutligen föreslås ett antal ändringar i sekretesslagen som har sin grund i att vissa frågor som tidigare helt och hållet har reglerats i TF nu till en del har förts ut ur grundlagen. Till denna grupp hör regler om prövning av frågor om utlämnande av allmän handling samt vissa bestämmelser om besvär och om hemligstämpling. Dessa regler återfinns i propositionsförslaget i tre nya paragrafer, 40 a–40 c §§, vilka i sak helt överensstämmer med motsvarande regler i promemoriaförslaget. Bestämmelserna om besvär kompletteras med en ändring i 35 § förvaltningsprocesslagen (1971:291).

Jag vill framhålla att den omständigheten att de här framlagda förslagen i ganska stor utsträckning bygger på lösningar som återfinns i promemoriaförslaget till ny sekretesslag inte skall uppfattas så att de ger uttryck för ställningstaganden i frågan hur en helt ny sekretesslagstiftning skall vara utformad i berörda hänseenden.

3 Förslagen till övriga ändringar i sekretesslagen

3.1 Statistiksekretessen

Statistiska centralbyrån (SCB) har i skrivelser den 17 november 1976 och den 28 juli 1977 hemställt om vissa ändringar i reglerna om statistiksekretess i 16 § sekretesslagen.

Det är enligt min mening angeläget att ändringar i 16 § redan nu genomförs i två av de hänseenden som berörs i SCB:s skrivelser. Det bör sålunda av lagtexten klart framgå att statistiksekretessen omfattar också sådana för statistik lämnade uppgifter som ursprungligen har insamlats av en myndighet för annat ändamål än statistikproduktion. Vidare bör sekretesskyddet, vilket f. n. bara avser uppgifter om sådana enskilda personer, bolag eller andra enskilda samfundigheter som är angivna med namn eller annan identitetsbe-teckning, utvidgas till att omfatta alla uppgifter som kan hänföras till en viss enskild person etc. Med denna utgångspunkt bör skydd införas också för s. k. krypteringsnycklar och liknande handlingar vilkas ändamål är att skydda uppgifter som avses i 16 § mot obehörig åtkomst. En regel härom bör tas in i en ny 16 a §.

De övriga frågor som behandlas i SCB:s skrivelser – en särskild regel om verkan av den berördes samtycke till utlämnande av uppgift samt förlängning av sekretesstiden för vissa uppgifter – är däremot av den arten att de bör tas upp först i samband med frågan om införande av en helt ny sekretesslagstiftning.

3.2 Sekretessen i skatteärenden

Riksskatteverket har i skrivelse den 4 november 1976 hemställt att 17 § sekretesslagen måste ändras på så sätt att det klart framgår att skatt- och uppgiftsskyldigas räkenskapshandlingar m. m. som har överlämnats till eller omhändertagits av myndighet för taxeringskontroll åtnjuter sekretesskydd.

Jag delar uppfattningen att en lagändring av angiven innebörd snarast bör komma till stånd. Det kan inte anses rimligt att handlingar av nyss nämnt slag är offentliga i större utsträckning än andra handlingar med uppgifter om enskilda skattskyldigas förhållanden. Ändringen bör göras genom ett tillägg till första stycket andra meningen av innebörd att sekretessen också avser handlingar som vid taxeringskontroll för granskning har omhändertagits av myndighet.

OSK har i sitt betänkande föreslagit att regeln i 17 § andra stycket sekretesslagen om sekretess för förmögenhetslängd skall upphöra att gälla. Motiveringen är främst att sekretessen inte kan upprätthållas i praktiken. Det går nämligen i allmänhet att med ledning av debiteringslängden räkna fram en skattskyldigs förmögenhet (SOU 1975:22 s. 223 f). En enhällig remissopinion har tillstyrkt förslaget (prop. 1975/76:160 bil. 3 s. 93). Mot denna bakgrund föreslår jag att 17 § andra stycket upphävs.

3.3 Viss sekretess hos riksrevisionsverket

Det har i rättstillämpningen visat sig att revisionsrapporter som har upprättats av riksrevisionsverket angående affärs- och driftförhållandena hos de statliga affärsdrivande verken inte kan hemlighållas trots att de handlingar med motsvarande uppgifter som har kommit in till eller upprättats hos det verk vars verksamhet berörs är sekretessbelagda enligt 34 a § sekretesslagen.

Det är enligt min mening angeläget att riksrevisionsverket i sina revisionsrapporter kan ta in sådana uppgifter om de affärsdrivande verken som när de återfinns i verkens egna handlingar medför att dessa blir sekretesskyddade enligt 34 a §. Jag föreslår därför att det nu görs ett tillägg till paragrafen av innebörd att handling som har kommit in till eller upprättats hos riksrevisionsverket och som angår affärs- eller driftförhållanden hos något av statens affärsdrivande verk inte får lämnas ut förrän tjugo år efter handlingens datum, om det kan antas att utlämnande skulle på bekostnad av den myndighet, vars affärs- eller driftförhållanden avses, gynna någon som driver likartad rörelse.

3.4 Plansekretessen

Enligt 8 § sekretesslagen gäller att hos myndighet upprättade handlingar i ärende angående uppgörande av bl. a. ny eller ändrad stadsplan inte får

lämnas ut utan tillstånd av den handläggande myndigheten förrän förslag till stadsplan blivit tillgängligt för granskning. Beträffande handlingar med beräkningar av fastighetsvärden kan sekretessen bestå även efter den tidpunkten. OSK har i sitt förslag inte tagit med någon motsvarighet till 8 §. Bl. a. anför kommittén att sekretessen strider mot kravet på offentlig debatt och att den inte kan upprätthållas effektivt mot alla (SOU 1975:22 s. 201). Remissinstanserna har genomgående godtagit förslaget (prop. 1975/76:160 bil. 3 s. 175 f). Jag föreslår med hänvisning till det anförda att 8 § upphävs.

4 Ansvar på TF:s område för brott mot tystnadsplikt

Med meddelarfrihet avses det komplex av regler i TF och annan lag som innebär att det i viss utsträckning är möjligt att straffritt lämna normalt sekretessbelagda uppgifter för publicering i tryckt skrift, radio eller TV.

De nuvarande reglerna i TF innebär att meddelande av uppgifter för publicering i tryckt skrift i princip är straffritt (1 kap. 1 § tredje stycket TF). Vissa undantag från denna grundsats görs emellertid i 7 kap. 3 §. Av bestämmelserna där framgår bl. a. att meddelande som innefattar något av vissa särskilt allvarliga brott mot rikets säkerhet skall bestraffas enligt vanliga regler. Detsamma gäller om en offentlig funktionär bryter mot en tystnadsplikt som är fastslagen i samfällt stiftad lag enligt 1809 års regeringsform eller i lag tillkommen med stöd av den nya regeringsformen. Också meddelande som består i utlämnande av allmän handling kan bestraffas. Bestämmelserna i 7 kap. 3 § avser också det fallet att en offentlig funktionär bryter mot en tystnadsplikt av nyss nämnt slag genom att själv publicera en uppgift.

Av intresse i sammanhanget är också reglerna i 7 kap. 5 § TF om de tryckfrihetsbrott som betecknas som otillåtet offentliggörande. Dessa regler innebär i sin hittillsvarande lydelse bl. a. att ansvar kan utkrävas för offentliggörande av allmän, hemlig handling. Såvitt gäller offentliggörande av uppgifter som omfattas av tystnadsplikt saknas däremot en sådan generell bestämmelse bortsett från vad som följer av 7 kap. 3 § TF. Ansvar kan här med stöd av 7 kap. 5 § utkrävas bara för offentliggörande av något som omfattas av en tystnadsplikt som grundar sig på förordnande av domstol eller förundersökningsledare i brottmål eller på myndighets förbehåll vid utlämnande av hemlig handling.

TF står även i sin nya lydelse fast principen om meddelarfrihet (1 kap. 1 § tredje stycket). Också begränsningarna i meddelarfriheten ansluter sig nära till vad som gäller f. n. En viktig förändring har emellertid gjorts såvitt gäller de meddelarfrihetsbrytande tystnadsplikterna. Enligt 7 kap. 3 § första stycket 3 är det möjligt att fälla någon till ansvar för att han i strid med en tystnadspliktsbestämmelse har lämnat en uppgift för publicering endast i de fall som anges i särskild lag. Detsamma skall gälla i fråga om den som, utan att själv vara publiceringsansvarig, medverkar som författare, annan upphovs-

man eller utgivare till framställning som har införts eller är avsedd att införas i tryckt skrift. I den särskilda lagen kan tas in också regler som gäller för andra än offentliga funktionärer. En generell förutsättning för att meddelarfriheten skall brytas är att tystnadspliktsbrottet sker uppsåtligen.

Frågan om ansvar för den som bryter mot en tystnadsplikt genom att själv publicera en uppgift kommer i fortsättningen att regleras i 7 kap. 5 §. Reglerna i denna paragraf innebär bl. a. att ansvar för brott mot tystnadsplikt som begås genom offentliggörande av uppgifter i tryckt skrift skall kunna utkrävas om tystnadsplikten enligt den särskilda lag som avses i 7 kap. 3 § hör till dem som bryter igenom meddelarfriheten.

Promemorieförslaget till ny sekretesslag innehåller som redan har nämnts en sådan reglering om undantag från meddelarfriheten som åsyftas i 7 kap. 3 och 5 §§ TF. Bestämmelserna där (14 kap.) är utformade som hänvisningar till de aktuella sekretessreglerna, och de är därför till sitt sakliga innehåll i hög grad avhängiga såväl av dessa som av de allmänna regler om sekretessens innebörd och omfattning som föreslås i promemorian.

Som framgår av vad jag tidigare har anfört behövs en provisorisk reglering redan fr. o. m. den 1 januari 1978. Det skulle uppenbarligen vara en mycket omfattande arbetsuppgift att nu skapa en sådan reglering genom att på grundval av en jämförelse mellan sekretessreglerna i promemorian och de närmast motsvarande tystnadspliktsreglerna i gällande rätt "översätta" 14 kap. i promemorieförslaget så att det passar på nu rådande ordning. Med hänsyn till de skillnader som finns mellan promemorieförslagets enhetliga och genomarbetade regelsystem och den heterogena och delvis svårtillgängliga tystnadspliktsreglering som finns f. n. kan det i själva verket ifrågasättas om ett sådant tillvägagångssätt över huvud taget är meningsfullt eller ens möjligt. Härtill kommer att det knappast är lämpligt att på angivet sätt föregripa utgången av remissbehandlingen av promemorieförslaget.

Jag förordar mot denna bakgrund att den provisoriska lagen utformas så att den i allt väsentligt bevarar det hittillsvarande rättsläget såvitt gäller tystnadspliktsföreskrifter beslutade före lagens ikraftträdande men i fråga om tystnadspliktsföreskrifter som beslutas därefter kräver att dessa skall anges i den nya lagen för att gälla också mot massmedierna. Enklarest åstadkoms detta med hjälp av en bestämmelse som säger att meddelarfrihet inte föreligger när en tystnadsplikt avser sådant som någon har erfarit i allmän tjänst eller under utövande av tjänsteplikt samt följer av samfällt stiftad lag eller av lag som har beslutats med stöd av den nya regeringsformen före den 1 januari 1978. En sådan regel träffar samma personkrets som motsvarande regel i 7 kap. 3 § TF. I anslutning till vad som f. n. gäller enligt 7 kap. 5 § TF bör vidare gälla att meddelarfriheten skall brytas av tystnadsplikt som följer av förordnande av domstol eller undersökningsledare i brottmål eller av myndighets förbehåll vid utlämnande av allmän handling som ej är tillgänglig för envar.

Med hänsyn till den stora betydelse som reglerna om anonymitetsskydd har i massmedierätten finns det vidare skäl att redan i den provisoriska lagen

göra undantag från meddelarfriheten för de nya tystnadspliktsregler i 3 kap. 3 § TF och 9 § radioansvarighetslagen (1966:756) som avser att skydda författares, meddelares och utgivares rätt till anonymitet.

Vad som nu har sagts om undantag från meddelarfriheten bör gälla också i fråga om otillåtet offentliggörande enligt 7 kap. 5 § 3 TF i dess nya lydelse.

5 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom justitiedepartementet upprättats förslag till

1. lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar,
2. lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank,
3. lag om ändring i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister,
4. lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.,
5. lag om ändring i lagen (1936:56) om socialregister,
6. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),
7. lag om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt.

De under 2 och 5 angivna förslagen har upprättats i samråd med cheferna för ekonomi- och socialdepartementena.

6 Specialmotivering

6.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar

1 §

Som redan har nämnts innebär förslaget i denna del att den nuvarande konstruktionen i *andra stycket* med generell sekretess för alla där avsedda protokoll i regeringsärenden i förening med befogenhet för regeringen att efter fritt skön lämna ut sådana protokoll ersätts med en sekretessregel med skaderekvisit. Med hänsyn till den mångskiftande karaktären hos de handlingar som kan beröras har det varit nödvändigt att låta detta rekvisit anknyta till samtliga de sekretessgrunder som anges i 2 kap. 2 § första stycket TF. Det har vidare ansetts lämpligt att i detta sammanhang utnyttja den möjlighet att ge dispensbefogenhet åt regeringen som öppnas i 2 kap. 2 § tredje stycket TF.

4 §

I den allmänna motiveringen har framhållits att den konstruktion som finns i många sekretessbestämmelser och som innebär att myndighets tillstånd krävs för utlämnande står i mindre god överensstämmelse med 2 kap. 14 § andra stycket TF och därför i regel bör utmönstras. Konstruktionen förekommer förutom i sekretesslagen också i flera regeringsförfattningar, bl. a. kartsekretessförordningen (1975:372). Beträffande kartsekretessförordningen får det anses vara av särskild betydelse att prövningen av frågor om utlämnande liksom nu får ankomma på vissa myndigheter. Bestämmelser i ämnet måste enligt 2 kap. 14 § andra stycket TF ges i lag. Med hänsyn till bestämmelsernas sakliga samband med försvarssekretessen har de tagits in i ett nytt *fjärde stycke* i 4 §.

11 §

I enlighet med vad som har anförts i den allmänna motiveringen har reglerna i *andra* och *tredje styckena* med bemyndiganden till regeringen gjorts om till direktverkande sekretessregler med skaderekvisit. Följdändringar blir nödvändiga i kungörelsen (1971:316) om utlämnande för forskningsändamål av uppgifter om brott m. m. (ändrad 1976:919).

12 §

Ändringarna i *första* och *fjärde styckena* innebär att bemyndiganderegler av samma typ som i 11 § har gjorts om till direktverkande sekretessregler med skaderekvisit. Även dessa ändringar påverkar den under 11 § nämnda kungörelsen. Vidare blir följdändringar nödvändiga i kungörelsen (1970:517) om rättsväsendets informationssystem (ändrad senast 1977:724). I första stycket har dessutom fångvårdsanstalt bytts ut mot kriminalvårdsanstalt. Vidare har allmänt häkte tillagts.

I *tredje stycket* har också bemyndiganden till olika nämnder inom kriminalvården gjorts om till direktverkande regler med skaderekvisit. Även här får jag hänvisa till den allmänna motiveringen.

24 §

I samband med att regeln om myndighets skönsmässiga befogenhet att besluta om sekretess förs ut ur paragrafen har denna anpassats till de nya reglerna om medling i arbetstvister i lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet (ändrad senast 1977:532). Den föreslagna bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med motsvarande föreskrift i promemoriaförslaget (9 kap. 13 §). Det kan påpekas att den är utformad så att den också omfattar handlingar som kan finnas hos förlikningsman etc. på grund av den numera upphävda lagen (1920:245) om medling i arbetstvister.

31 §

I enlighet med vad som har sagts i den allmänna motiveringen föreslås att den befogenhet att skönsmässigt besluta om undantag från riksbankssekretessen som f. n. tilläggs vissa organ avskaffas och att sekretessens omfattning i stället anges med hjälp av skaderekvisit. För att denna ordning inte skall leda till ökad sekretess i vissa fall föreslås att riksdagens finansutskott ges möjlighet att meddela dispens. Med hänsyn till att sekretesslagen i fråga om sekretessens innehåll hänvisar till regleringen i riksbankslagen är det lämpligt att införa erforderliga skaderekvisit där.

Skaderekvisit finns redan i viss utsträckning i de sekretessregler som har samlats i 35 § riksbankslagen. I fråga om huvuddelen av de i första stycket angivna ärendena gäller emellertid sekretess utan skaderekvisit. Undantag görs dock i tredje stycket för de protokoll som skall föras över överläggningar och beslut i bl. a. sådana ärenden. Dessa protokoll får lämnas ut om något av de i bestämmelserna angivna organen finner att utlämnande kan ske utan skada för riksbanken.

I fråga om de i andra stycket angivna ärendena enligt lagen (1974:922) om kreditpolitiska medel gäller dels att dessa skall hållas hemliga i den mån uppgifternas offentliggörande kan vara till skada för den uppgiftsskyldige, dels – enligt tredje stycket – att protokollen över överläggningar och beslut i sådana frågor får offentliggöras om detta anses kunna ske utan skada för den uppgiftsskyldige.

Det här framlagda förslaget syftar till att åstadkomma ett tillfredsställande sekretesskydd i de aktuella ärendena på enklast möjliga sätt. Det innebär först och främst att det i tredje stycket uppställda kravet att offentliggörande inte får antas medföra skada för riksbanken görs tillämpligt på alla uppgifter i ärenden av det slag som avses i första stycket. Härjämte föreslås som ett villkor för offentliggörande av sådana uppgifter att åtgärden inte heller får antas medföra skada för någon annan som berörs av ärendet. Andra stycket föreslås bestå oförändrat i sak. Det finns med denna lösning knappast något skäl att behålla tredje styckets särreglering i fråga om protokoll. Med hänsyn till att enbart frågan om skyldighet att föra protokoll knappast har den betydelse att den bör regleras i riksbankslagen föreslås därför att tredje stycket nu upphävs i sin helhet.

33 §

Frågan om sekretess i ärenden som gäller myndighets upplåningsverksamhet regleras i promemorieförslaget till ny sekretesslag i flera olika bestämmelser som föreskriver sekretess av varierande styrka. En motsvarande gradering av sekretessen är inte möjlig i detta sammanhang. I stället föreslås nu att regeln om skönsmässigt beslut om sekretess och om skönsmässigt utlämnande av en sålunda sekretessbelagd handling ersätts med en regel som innefattar de viktigaste av de skaderekvisit som återfinns i motsvarande reglering i promemorieförslaget.

34 §

De föreslagna ändringarna ansluter i sak mycket nära till gällande rätt.

I *första stycket* har konstruktionen med tillstånd av myndighet som förutsättning för utlämnande ersatts av ett skaderekvisit. Vidare har reglerna i andra meningen gjorts tillämpliga på handlingar i ärenden angående kommunal upphandling m. m. samtidigt som fjärde stycket har fått utgå. Anledningen till de sistnämnda båda ändringarna är att delegation till kommunal myndighet inte längre är möjlig.

Andra stycket i nuvarande lydelse innehåller ett bemyndigande som inte är förenligt med 2 kap. 2 § andra stycket TF. I den nya lydelsen har bemyndigandet utmönstrats. Vidare har ett skaderekvisit införts. Som en konsekvens av den nya avfattningen har tredje stycket kunnat upphävas.

34 a §

I fråga om den nya regeln om sekretess för vissa handlingar som har kommit in till eller upprättats hos riksrevisionsverket kan hänvisas till den allmänna motiveringen (avsnitt 3.3).

I övrigt innebär förslaget att bestämmelsen omvandlas från ett bemyndigande för regeringen att besluta om sekretess för statens affärsdrivande verk till en direktverkande regel om sådan sekretess.

36 §

Som närmare utvecklas i promemorian med förslag till ny sekretesslag erfordras mycket ingripande åtgärder för att bringa regleringen om sekretess hos domstolarna i full överensstämmelse med TF. Vissa åtgärder kan emellertid vidtas redan inom ramen för gällande systematik.

En domstol kan enligt första stycket hemlighålla dels protokoll över förhandling som har hållits inom stängda dörrar och alla därvid företedda handlingar, dels alla handlingar som kommer in i ett mål där sådan förhandling kan förväntas äga rum. Med hänsyn till att gällande lagstiftning medger att förhandling hålls inom stängda dörrar också av andra skäl än sekretesshänsyn skulle därför en domstol utan att handla i strid med ordalagen i första stycket kunna hemlighålla också handlingar i fråga om vilka sekretessgrund saknas. För att klargöra att paragrafen inte får tillämpas på detta sätt föreslås att det som ett *nytt sista stycke* införs en regel som innebär att en handling inte får hemlighållas med stöd av paragrafens regler annat än om dess offentliggörande kan antas medföra skada eller men för något av de intressen som anges i 2 kap. 2 § första stycket TF. Här föreslås således ett skaderekvisit av samma slag som i 1 § andra stycket.

De föreslagna ändringarna i *fjärde stycket* utgör en anpassning till reglerna i 2 kap. 14 § andra stycket tredje och fjärde meningarna TF.

40 a §

Enligt 2 kap. 14 § TF i dess nya lydelse gäller att begäran att få ta del av allmän handling görs hos myndighet som förvarar handlingen. Huvudregeln är vidare att begäran prövas av den myndigheten. Motsvarande bestämmelser finns f. n. i 2 kap. 9 § första stycket TF. I andra stycket till detta lagrum ges ytterligare regler rörande hur beslut i utlämnande-fråga fattas inom myndigheten. Är värden om den handling, vars utlämnande begärs, enligt arbetsordning eller givet uppdrag anförtrodd viss befattningshavare åligger det sålunda denne att själv pröva frågan. Befattningshavarens beslut att vägra utlämnande kan överprövas av myndigheten, om sökanden begär det. Befattningshavaren kan också på eget initiativ hänskjuta begäran om utlämnande till myndigheten. Härför krävs att frågan är tveksam och att hänskjutandet kan ske utan omgång.

I enlighet med vad som förordas i prop. 1975/76:160 (s. 194) föreslås att bestämmelser som motsvarar 2 kap. 9 § andra stycket TF tas in i sekretesslagen. Motsvarande bestämmelser återfinns i promemorieförslaget till ny sekretesslag i 13 kap. 6 §.

I paragrafens första stycke erinras om vad som gäller enligt 2 kap. 14 § andra stycket TF. Utgångspunkten är alltså att fråga om utlämnande av allmän handling till enskild prövas av den myndighet, som förvarar handlingen eller i vissa fall – på grund av föreskrift i sekretessbestämmelse (se t. ex. 35 § tredje stycket) eller regeringsföreskrift – annan myndighet. I andra stycket har efter vissa redaktionella jämkningar intagits föreskrifterna i nuvarande 2 kap. 9 § andra stycket TF. Endast den ändringen i sak har gjorts att också förbehåll vid utlämnande kan föranleda hänskjutande till myndigheten.

40 b §

I 40 b § föreslås – i anslutning till 2 kap. 15 § TF i dess nya lydelse – vissa kompletterande bestämmelser rörande enskilds rätt att föra talan mot beslut som rör utlämnande av handling. Paragrafen motsvaras i promemorieförslaget av 13 kap. 8 §.

F. n. regleras enskilds rätt att föra talan mot myndighets beslut såvitt gäller utlämnande av allmän handling i 2 kap. 10–13 §§ TF. Vidare återfinns en hänvisning till 2 kap. 13 § TF i 35 § förvaltningsprocesslagen. Också det nya 2 kap. TF innehåller regler i detta ämne. Regleringen har emellertid begränsats till vissa grundläggande frågor. Enligt 2 kap. 15 § första stycket TF i dess nya lydelse får i princip varje beslut överklagas, om det innebär att begäran att få ta del av handling lämnas utan bifall eller att handlingen lämnas ut med förbehåll som inskränker sökandens rätt att yppa dess innehåll eller annars förfoga över den. Rätt att föra talan tillkommer endast den, som har begärt att få ta del av handlingen. Den som anser sig bli lidande av att en handling lämnas ut kan däremot inte överklaga beslut om utlämnande. Vissa undantag

i fullföljdsrätten föreligger. Talan får inte föras mot beslut av riksdagen eller regeringen. Av 11 kap. 1 § regeringsformen följer vidare att högsta domstolens och regeringsrättens avgöranden inte kan överklagas.

Beträffande instansordningen ges inga andra föreskrifter än att talan mot beslut av statsråd skall föras hos regeringen och talan mot beslut av annan myndighet hos domstol. I fråga om rätten att föra talan mot beslut av myndighet som lyder under riksdagen hänvisas till vad som är särskilt föreskrivet (2 kap. 15 § tredje stycket TF).

Det nya 2 kap. TF saknar motsvarighet till de nuvarande reglerna i 2 kap. 13 § TF om rätt till besvärshänvisning och rätt att få expedition utan avgift. Dessa frågor har ansetts alltför detaljbetonade för att tas upp i grundlag (prop. 1975/76:160 s. 206). Inte heller föreskriften i nuvarande 2 kap. 13 § om förbud mot särskilda villkor för fullföljd, såsom fullföljdsavgift eller myndighets tillstånd, har någon motsvarighet i nya 2 kap. TF. Något behov av sådana föreskrifter har inte ansetts föreligga.

Av den nu lämnade redogörelsen framgår att vissa frågor återstår att reglera närmare på vanlig författningsnivå, främst instansordningen. Enligt 2 kap. 15 § andra stycket TF i dess nya lydelse skall regler i detta ämne ges i den särskilda sekretesslag som åsyftas i 2 kap. 2 § TF.

Enligt OSK:s förslag skall en enhetlig besvärgång införas på så sätt att kammarrätterna genomgående blir andra instans. Undantag görs bara för prövning av allmän domstols beslut i ärende som avser annat än domstolens förvaltande verksamhet. I sådant fall bör talan enligt vanlig fullföljdsordning föras hos hovrätt resp. högsta domstolen. På denna punkt överensstämmer OSK:s förslag med gällande ordning.

I prop. 1975/76:160 om nya grundlagsbestämmelser angående allmänna handlingars offentlighet (s. 204) intog dåvarande departementschefen den ståndpunkten att en instansordning i enlighet med vad OSK hade föreslagit borde genomföras. Några invändningar häremot riktades inte under riksdagsbehandlingen. Det här framlagda förslaget har mot denna bakgrund i sak utformats efter de riktlinjer som OSK har föreslagit.

Paragrafens första stycke innehåller bl. a. huvudregeln att talan skall föras i kammarrätt. I andra stycket ges regler om talan mot allmän domstols beslut. I tredje stycket undantas bl. a. beslut av riksdagen från paragrafens tillämpningsområde. I paragrafens fjärde stycke erinras om föreskrifterna i 2 kap. 15 § TF om talan mot beslut av statsråd. I femte stycket erinras om att särskilda föreskrifter gäller för talan mot beslut av myndighet under riksdagen (jfr prop. 1975/76:160 s. 205).

Från första styckets tillämpningsområde undantas riksdagen, regeringen, högsta domstolen och regeringsrätten. Däremot undantas inte t. ex. arbetsdomstolen och försäkringsdomstolen. Talan mot dessa domstolars beslut får alltså föras och besvären prövas av kammarrätt. Det framgår av första stycket att endast sökanden får anföra besvär. Angående skälen härtill hänvisas till vad som har anförts i prop. 1975/76:160 s. 203 f.

Beträffande hänvisningen i andra stycket till rättegångsbalkens regler om besvär bör understrykas att den gäller bara vid talan mot ett fattat beslut. När allmän domstol prövar en begäran om utlämnande som avser en handling hos domstolen själv, gäller i stället förvaltningslagen. Detta framgår av 1 § förvaltningslagen (1971:290, 1 § ändrad 1975:672).

Det nuvarande förbudet i 2 kap. 13 § TF mot regler om prövningstillstånd har inte tagits upp i det nya 2 kap. Ett skäl härtill har varit att ärendena i och för sig inte är av sådan vikt att de framför alla andra fordrar sådan särbehandling att de högsta instanserna ovillkorligen bör vara skyldiga att ta upp dem till prövning (prop. 1975/76:160 s. 198, 204). Mot denna bakgrund bör vanliga regler om prövningstillstånd gälla i ärende som har avgjorts av hovrätt eller kammarrätt. För hovrätternas del följer en sådan ordning av den gjorda hänvisningen i andra stycket. För kammarrätternas del föreslås en ändring i 35 § förvaltningsprocesslagen.

Bestämmelsen i nuvarande 2 kap. 13 § TF att expedition skall tillhandahållas klaganden utan avgift saknar motsvarighet såväl i den nya 2 kap. TF som i det här framlagda förslaget. Frågan om avgift för expedition i ärenden av det slag som det här gäller har ansetts böra regleras enbart i expeditionskungörelsen (1964:618, omtryckt 1976:383, ändrad senast 1977:131). Enligt 9 § kungörelsen utgår ingen avgift i ärende om utlämnande av allmän handling. Denna ordning bör givetvis behållas.

Att talan mot beslut som avses i den föreslagna paragrafen alltid skall prövas skyndsamt framgår av 2 kap. 15 § TF. Någon uttrycklig erinran om detta i sekretesslagen har inte bedömts som nödvändig.

40 c §

Gällande bestämmelser om s. k. hemligstämpling av allmänna handlingar finns i 2 kap. 14 § TF. Bestämmelserna har av OSK utan ändring i sak förts över till kommitténs förslag till yttrandefrihetsgrundlag (5 kap. 11 §). Enligt 2 kap. 16 § TF i dess nya lydelse gäller att anteckning om hinder att lämna ut allmän handling får göras endast på handling som omfattas av bestämmelse som avses i 2 § andra stycket samma kapitel. Härvid skall tillämplig bestämmelse anges. I övrigt saknas regler i ämnet i det nya 2 kap. TF. Därvid har den avgörande synpunkten varit att de mer detaljbetonade inslagen bör föras över från TF till den särskilda sekretesslagen (jfr prop. 1975/76:160 s. 209 f). I sak bedömdes de nuvarande reglerna i TF om hemligstämpling som lämpliga.

I enlighet härmed föreslås nu kompletterande bestämmelser om s. k. enkel och kvalificerad hemligstämpling. Förslaget innebär att i förevarande paragraf tas in regler som väsentligen motsvarar dem i 2 kap. 14 § TF i dess nuvarande lydelse. Förslaget överensstämmer med 13 kap. 7 § i promemoriaförslaget.

Paragrafens första stycke som avser den enkla hemligstämpeln har med

anledning av påpekanden under remissbehandlingen av OSK:s betänkande utformats så att det klarare än hittills framgår att myndighets åtgärd att förse handling med anteckning om sekretess inte innebär något bindande avgörande av sekretessfrågan. I förslaget anges sålunda som förutsättning för sekretessanteckning på allmän handling att det kan antas att hinder mot utlämnande av uppgift i handlingen föreligger enligt tillämplig sekretessbestämmelse. Att denna förutsättning är uppfylld innebär inte någon skyldighet för myndigheten att förse handlingen med anteckning om sekretess. Liksom f. n. har det överlämnats åt myndigheten att avgöra i vilken utsträckning det finns anledning att göra sådana anteckningar.

Såvitt rör anteckningens innehåll framgår av den föreslagna bestämmelsen, att beteckningen hemlig skall användas. Andra beteckningar såsom konfidentiell, endast för tjänstebruk etc. får alltså inte förekomma. I övrigt skall anteckningen innehålla uppgift om tillämplig sekretessbestämmelse, dagen för anteckningen och den myndighet, som har låtit göra den. Något hinder att komplettera nu angivna uppgifter i visst hänseende föreligger inte. I den mån sekretessbelagda uppgifter förekommer endast i vissa lätt avgränsbara avsnitt av den allmänna handlingen bör anteckningen förses med lämplig precisering som utvisar detta.

Enligt 2 kap. 14 § andra stycket TF i den nya lydelsen gäller i fråga om allmän handling, som är av synnerlig betydelse för rikets säkerhet, att regeringen genom förordning får föreskriva att endast viss myndighet får pröva frågan om utlämnande. Enligt samma lagrum gäller vidare att begäran om utlämnande genast skall hänskjutas till behörig myndighet.

Bestämmelsen i andra stycket innebär att myndighet som finner att allmän handling i myndighetens förvar omfattas av sådan regeringsföreskrift som nyss har nämnts så snart det kan ske skall förse handlingen med anteckning enligt första stycket. Förutom uppgifter som avses i första stycket skall anteckningen innehålla upplysning om vilken myndighet som är behörig att pröva fråga om utlämnande. För att ytterligare markera anteckningens vikt kan det vara lämpligt att utmärka att den avser handling av synnerlig betydelse för rikets säkerhet. Uttrycklig bestämmelse i lag härom torde emellertid liksom f. n. kunna undvaras. I tredje stycket finns en erinran om bestämmelsen i 2 kap. 14 § andra stycket TF att begäran om utlämnande skall hänskjutas till behörig myndighet.

Anteckning om behörig myndighet är inte bindande. Frågan om hänskjutande skall ske avgörs i stället med utgångspunkt i bestämmelserna i den tillämpliga regeringsförordningen.

Enligt bestämmelserna i första och andra styckena är det myndighet som har rätt resp. skyldighet att förse handling med anteckning rörande sekretess. Givetvis kan myndigheten, om inte annat följer av annan författning, genom t. ex. bestämmelser i arbetsordning ge viss befattningshavare i uppdrag att besluta sådan åtgärd.

43 §

Reglerna i 2 kap. TF om allmänna handlingars offentlighet gäller för handlingar hos myndigheter samt hos riksdagen, allmänt kyrkomöte och beslutande kommunal församling. Med myndighet förstås här i enlighet med regeringsformens terminologi varje organ som ingår i den offentlighetsrättsliga statliga och kommunala organisationen, inklusive regeringen och domstolarna. Också skogsvårdsstyrelser och allmänna försäkringskassor räknas numera som myndigheter. Andra organ – offentlighetsrättsliga eller privaträttsliga juridiska personer eller fristående uppdragstagare – är däremot inte att betrakta som myndigheter, även om de har anförtrodd uppgifter som innefattar s. k. myndighetsutövning.

Regeln i det här föreslagna första stycket, som i sak överensstämmer med 2 kap. 5 § TF, innebär att reglerna i sekretesslagen görs tillämpliga inom hela det område som berörs av regleringen i 2 kap. TF.

Emellertid har myndighetsbegreppet i den i dag gällande lydelsen av 2 kap. TF i vissa fall givits en tolkning som innefattar också andra organ än myndighet i nyss angiven mening och de beslutande församlingar som nämns i första stycket. Under förarbetena till det nya 2 kap. TF förutsattes att det där använda myndighetsbegreppet inte skulle innebära någon begränsning av tillämpningsområdet för handlingsoffentligheten. Rättsläget skulle i sak kunna bevaras oförändrat genom att de ytterligare organ för vilka offentlighetsprincipen redan gäller angavs i annan författning än TF (prop. 1975/76:160 s. 135). Med anledning härav föreslås i andra stycket att reglerna i 2 kap. TF och i sekretesslagen görs tillämpliga också på de organ som utan att nämnas i 2 kap. 5 § TF f. n. med säkerhet kan anses vara omfattade av offentlighetsprincipen, nämligen notarius publicus och – såvitt angår verksamhet för obligatorisk fordonsbesiktning – Aktiebolaget Svensk Bilprovning.

6.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank

35 §

I fråga om ändringen i denna paragraf får jag hänvisa till vad jag har anfört i anslutning till 31 § sekretesslagen.

6.3 Förslaget till lag om ändring i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister

9 §

I enlighet med de krav som ställs i 2 kap. 2 § andra stycket TF i dess nya lydelse har bemyndigandet i punkt 1 preciserats (jfr 11 § kriminalregisterkungörelsen /1973:58/).

12 §

Av skäl som framgår av den allmänna motiveringen har bemyndiganderegeln i andra stycket bytts ut mot en direktverkande sekretessregel med skaderekvisit.

6.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister

3 §

Ändringen här innebär att bemyndigandet i punkt 3 har anpassats till de krav på precisering som ställs i 2 kap. 2 § TF i dess nya lydelse (jfr 17 § polisregisterkungörelsen /1969:38, 17 § ändrad senast 1975:66/).

9 §

Ändringen överensstämmer med den ändring som har gjorts i 12 § kriminalregisterlagen.

6.5 Förslaget till lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291)

35 §

I fråga om denna paragraf får jag hänvisa till vad jag har anfört i anslutning till 40 b § sekretesslagen.

6.6 Övriga lagförslag

Beträffande dessa förslag får jag hänvisa till den allmänna motiveringen.

7 Hemställan

Jag hemställer att regeringen föreslår riksdagen att antaga förslagen till

1. lag om ändring i lagen (1937:249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar,

2. lag om ändring i lagen (1934:437) för Sveriges riksbank,;

3. lag om ändring i lagen (1963:197) om allmänt kriminalregister,

4. lag om ändring i lagen (1965:94) om polisregister m. m.,

5. lag om ändring i lagen (1963:56) om socialregister,

6. lag om ändring i förvaltningsprocesslagen (1971:291),

7. lag om ansvar på tryckfrihetsförordningens område för brott mot tystnadsplikt.

8 Beslut

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

